

کلمبا (Columba)

در این نوبت از معرفی مشاهیر تاریخ کلیسا به زندگی کلمبا (Columba)، خواهیم پرداخت.

دایره‌المعارف بریتانیا کلمبا را چنین معرفی می‌کند: "متولد حدود ۲۱ میلادی در گارتان، شهرستان دونگال، ایرلند - و متوفی به تاریخ ۸ یا ۹ ژوئن ۵۹۷ میلادی در آیونا (Iona) اسکاتلند می‌باشد؛ او یک قدیس ایرلندی است.

اعتقاد بر این است که او فرزند والدینی نجیب و از نوادگان نایل است که سلسله بزرگی را در قرن چهارم تأسیس کرد. نام غسل تعمید او Colum، از Columba کلمه‌ای لاتین برای کبوتر گرفته شده است. نام ایرلندی او Colm Cille، به معنی "کبوتر کلیسا" است.

داستانهایی وجود دارد که ادعا می‌کند او به دلیل دخالتش در جنگ قبیله‌ای، ایرلند را ترک کرد، اما در هر صورت او و همراهانش با کشتی کوچکی از دریای ایرلند گذشتند و در جزیره آیونا فرود آمدند. در آن جا صومعه‌ای را تأسیس کردند که سالها بعد به معروف‌ترین صومعه در اسکاتلند تبدیل شد و از آن جا به کار تبلیغی خود پرداختند.

در زمان کلمبا، اسکاتلندی‌ها و پیکت‌ها (Picts) دو قبیله مجزا بودند که در اکثر مناطق شمالی بریتانیا ساکن بودند. اسکاتلندی‌ها با ایرلندی‌ها نسبت خویشاوندی داشتند و مسیحیت قبلاً تا حدودی در میان آنها تثبیت شده بود، هم از طریق مبلغان ایرلندی و هم از طریق مسیحیان سلطیک در جنوب، اما پیکت‌ها همچنان وحشی محسوب می‌شدند.

بسیاری از داستانهای جالب درباره کلمبا مربوط به تغییر مذهب پیکت‌ها است که احتمالاً اجداد کوه‌نشین اسکاتلندیها در سالهای بعد بودند. طبق اطلاعات مندرج در دانشنامه ویکیپدیا، کولمبا تقریباً پنج سال در منطقه‌ای دور افتاده که اکنون

Glencolmcille نام دارد، زندگی کرد و این منطقه به نام او نام‌گذاری شد. مشخص نیست که نام او در زمان تولّد Colmcille بوده یا او بعدها این نام را برگزیده است. آدومنان (Adomnán) از ایونا، معتقد بود که این نام در زمان تولّد به او داده شده است. اما منابع دیگر ایرلندی ادّعا می‌کنند که نام اصلی او (Crimthann) بوده که به معنای "روبه" است. در زبان ایرلندی، Colmcille به معنای "کبوتر" است. این واژه همان معنای نام یونس یا یونا (Jonah) در کتاب مقدّس است، زیرا در زبان عبری نیز "یونا" به معنای "کبوتر" است. آدومنان و نویسندگان ایرلندی اوّلیه از این تطابق آگاه بودند، اما مشخص نیست که آیا او عمداً به نام یونا نام‌گذاری شده یا خیر.

کلمبا به مدّت سی و چهار سال در اسکاتلند زندگی کرد و در طی آن، صدها نفر را از بت پرستی برگرداند، کلیساها و صومعه‌های متعدّدی تأسیس کرد، سواد و آموزش را ترویج داد و به عنوان یک دیپلمات برای حل اختلافات بین قبایل مورد اعتماد بود. او به ویژه به دلیل ترویج صومعه‌ها به عنوان مراکز سوادآموزی و یادگیری شهرت داشت، و با رونویسی بیش از ۳۰۰ کتاب به خود اعتبار داد. گفته می‌شود که وی در آستانه وفات خود در سال ۵۹۷ همچنان مشغول رونویسی بود.

راسل بی اسمیت (Russell B Smith) در نوشته خود با عنوان "انعکاس زندگی و خدمت کلمبا" سعی کرده به دور از افسانه‌ها صرفاً بر زندگی و اعمال کلمبا نظر کند و آن را به رشته تحریر درآورد.

او در نوشتار خود چنین ذکر می‌کند که کلمبا در منطقه‌ای که امروزه شهر دانگال (Donegal) در ایرلند کنونی است از تبار نایل (Niall) افسانه ای یا اونایل (Ui Neill) متولّد شد. این خانواده از جمله تأثیرگذارترین خاندانها در انتخاب پادشاهان بزرگ ایرلند بودند. در زیر بخشی از نوشته‌های اسمیت درباره کلمبا گردآوری شده است.

تمایل فرهنگ سلتیک به داستان‌پردازی باعث می‌شود که بازسازی یک زندگی نامه معتبر از کلمبا دشوار باشد. نوشته آدامان (Adamann) در اواخر قرن هفتم، تاریخ و قدیس‌شناسی را ترکیب می‌کند تا داستانی عجیب و غریب بیافریند که کلمبا را به مرتبه‌ای الهی برساند. اما چنین فریبندگی نباید برای ما عجیب باشد زیرا همان طور که لیهان (Lehane) اشاره می‌کند، ایرلندی‌ها احساس قوی از برتر بودن داشتند، به گونه‌ای که انگار از برگزیدگان هستند.

راهبان ایرلندی احساس برتری خود را به محبوبانشان انتقال می‌دادند. کلمبا هم از این امر مستثنی نبود؛ شاف به ما می‌گوید: "آدامان به او چهره‌ای فرشته گونه می‌بخشد، دارای پیشدانی نبوتی و معجزاتی با همان عظمت معجزاتی که مسیح به جا آورد. از جمله تبدیل آب به شراب برای عشای ربانی در زمانی که هیچ شرابی در دسترس نبود، تبدیل میوه تلخ به شیرین، بیرون کشیدن آب از صخره، خاموش کردن طوفان دریا، و درمان بسیاری از بیماریها."

به گفته رایج، کلمبا حتی با مشهورترین هیولای دریایی اسکاتلند مبارزه کرده است. با توجه به اسطوره‌هایی که درباره کلمبا به وجود آمده است، برخی آن را به راحتی به همان صورت که ما داستان کینگ آرتور و رابین هود را قبول نمی‌کنیم، رد می‌کنند. اما پشت افسانه‌ها، ما با یک مرد واقعی رو به رو هستیم که زندگی می‌کرد و نفس می‌کشید.

ما می‌دانیم که کلمبا در سال ۵۲۱ در ایرلند متولد شد. او کلم (Colm) خوانده می‌شد که به معنی "کبوتر" بود و با رشد و گذراندن بیشتر اوقات خود در کلیسا، پسوند "Cille" به او اضافه شد که به معنی "از کلیسا" است.

او از دودمان سلطنتی بود از نوادگان نایل افسانه‌ای؛ او به عنوان چنین فردی می‌توانست به تاج و تخت ایرلند چشم داشته باشد، اما به جای آن او انتخاب کرد به عنوان راهب خدا را خدمت کند. اگر چه صدها کلیسا در ایرلند ادعا می‌کنند که او بنیان‌گذار کلیسایشان است، اما ما فقط این را تأیید می‌کنیم که او کلیسایی را در دری (Derry) و یک صومعه را در دارو (Darrow) قبل از آن که برای مأموریت عازم آیونا (Iona) شود، بنا کرد.

رویدادهایی که منجر به مأموریت آیونا شد، به ما دید شگفتی از شخصیت کلمبا و گستردگی تأثیر او می‌دهد. در سال ۵۶۰ میلادی، کلمبا و خاندان اونایل با پادشاه ایرلندی دیورمید (Diormid) در نبرد کولدیرمن مقابله کردند. کلمبا این نبرد را برنده شد و بیش از ۳۰۰۰ تن کشته از دشمن بر جای گذاشت. دلیل حرکت کلمبا برای آغاز این نبرد، موضوعی مورد بحث است. لیهان برای ما سه نظریه اصلی را شرح می‌دهد.

نظریه اول می‌گوید که نبرد به خاطر یک کتاب بود. هنگامی که کلمبا با فینیان در مویل (Finnian of Movilla) مشغول تحصیل بود، به طور مخفیانه شبها دیر کار می‌کرد و کتاب وولگات جروم (Jerome's Vulgate) را برای استفاده شخصی خودش کپی می‌کرد. یک شب دیر وقت، فینیان او را در حال ساختن کپی بدون اجازه کتاب دید و ادعا کرد که کتاب متعلق به صومعه است. از آن جا که کتابها کمیاب بودند، مسئله مالکیت این نسخه مهم بود. فینیان این اختلاف را به حضور پادشاه دیورمید می‌آورد که او نتیجه می‌گیرد که کتاب متعلق به صومعه است. کلمبای خشمگین با جمع کردن هموطنان خود و حمله به دیورمید (Diormid) این کار را جواب داد. این نظریه، هر چند توسط عقیده رایج حمایت می‌شود، به نظر می‌رسد در باورپذیر بودن آن شبهه وجود دارد.

نظریه دوم به کلمبا دلیلی بهتر برای نبرد می‌دهد. در این نسخه، کلمبا به یک فراری از نزد پادشاه پناه داده بود. با وجود پناه دادن کلمبا، دیورمید این مرد را دستگیر کرده و او را زندانی کرد. در پاسخ به این توهین، کلمبا به جنگ روی آورد. در نقطه مقابل، نظریه نهایی فرض می‌کند که کولدریمن (Culdreihmne) در واقع آخرین نبرد بزرگ بین آیین قدیمی بت پرستانه (در دست دیورمید) و مسیحیت نو (کلمبا) بود. البته این تصوّر ضعیف است زیرا دیدگاه تاریخی مدّعی تلاشهای مسیحی دیورمید است.

در حالی که نظریه اول توسط عقیده عمومی ترجیح داده می‌شود اما در تحلیل نهایی، ما می‌بینیم که هیچ یک از دو نظریه اخیر به خوبی در نوشته‌ها تصدیق نمی‌گردند. علاوه بر این، نظریه اول با توجه به آن چه که از تمایل کلمبا به بروز احساسات شدید - به ویژه خشم - آگاهی داریم، بیشتر همخوانی دارد. در هر صورت هر نظریه‌ای را که قبول کنیم، باید درک کنیم که هر داستان تصویر مردی شجاع و پر احساس و دارای توانایی رهبری یک جمعیت بزرگ را به تصویر می‌کشد.

پس از این نبرد، پادشاه ایرلند او را به تبعید محکوم کرد. در مورد این که آیا کلمبا مجبور به ترک ایرلند شد یا آیا خود به اراده این جا را ترک کرد، توافقی وجود ندارد. مورمن معتقد است که کلمبا به دلیل کشتار بیش از اندازه در نبرد کولدریمن، توسط کلیسا به تبعید محکوم شد. لیهان با اضافه کردن کمی رنگ و لعاب به داستان به ما می‌گوید که کلمبا قسم خورده بود که دیگر هرگز به ایرلند باز نگردد. این نظر، در حالی که احساسی به نظر می‌رسد، وقتی که در نظر بگیریم که کلمبا در سال ۵۷۵ برای شرکت در یک شورای سیاسی به ایرلند بازگشت، پایدار نیست.

نظر شاف (Schaff) که کلمبا ایرلند را به اراده خود ترک کرده است، بیشتر باورپذیرتر است. جالب‌ترین ایده نظریه اجتماعی - سیاسی مک نیل می‌باشد، بدین معنی که کلمبا به دلایل سیاسی به اسکاتلند دعوت شده است.

با وجود این که به نظر می‌رسید آیونا دانسته انتخاب شده باشد، اما محیط بسیار دوست داشتنی نبود. این جزیره کوچک در سواحل اسکاتلند سه مایل در یک مایل بود. آب و هوای شمالی زمستانهای سختی ایجاد می‌کرد و سفر کردن به این مکان دور افتاده را محدود می‌کرد. شاید آیونا برای فعالیتهای تبلیغی عالی نبود، اما مکان فوق‌العاده‌ای برای فعالیتهای رهبانی بود. دینزلی به ما می‌گوید که رهبانیت ایرلندی تحت تأثیر مرتاضانی مانند مارتین تور و راهبان بیابانی مصری قرار گرفته است.

کلیسای رهبانی خود به شکل ابتدایی بود: با الگوی معمول سلطیک - یک کلیسا و اجاق چوبی، یک دسته آلونکهای کندوی عسل و دیواری که کل محوطه را محافظت می‌کرد. "آنها یک کلیسا، یک بخش مهمان، یک خانه بزرگ و چندین سازه کشاورزی بنا کردند. در این محیط ساده، راهبان به وظایف اصلی کشاورزی، ماهیگیری و کپی کردن نسخه‌ها اشتغال داشتند."

مک نیل (McNeill) به ما می‌گوید که چگونه کلمبا راهبان را به سه گروه تقسیم کرد. اولین گروه افراد سالخورده بودند که کپی کردن نسخه‌ها را انجام می‌دادند و امور عبادی جامعه را رهبری می‌کردند. بعد از آن، کارگرانی که کار فیزیکی انجام می‌دادند و به گروه سوم، یعنی جوانها، آموزش می‌دادند. این جوانان هنوز سوگند راهبانه یاد نکرده بودند و بیشتر وقت خود را به مطالعه و وظایف کوچک‌تر می‌گذراندند. کلمبا سرپرست تمامی این خانه بود، تنبیه‌های کلیسایی را اجرا می‌کرد و حتی در امور مردم عادی اطراف نیز مشارکت می‌کرد. به طور کلی، راهبان در آیونا زندگی ساده و فروتنانه‌ای را تجربه می‌کردند.

ما به سختی می‌توانیم دامنه فعالیتهای تبلیغی کلمبا را از این نقطه مشخص کنیم. صدها کلیسا وجود دارند که نام کلمبا را در سراسر جزایر بریتانیا بر خود دارند: در اسکاتلند، کورنوال، ولز و حتی در قلب انگلستان. اگر چه آیونا ممکن است بسیاری از اینها

را تأسیس کرده باشد (به ویژه کلیسای رهبانی ولزی لیندیسفاران)، اما بیشتر آنها پس از زمان کلمبا ایجاد شده‌اند. خیال‌پردازان دوست دارند بگویند که خود کلمبا صدها کلیسا را بر پا کرده است، اما مک نیل ما را به این امر باز می‌گرداند و به ما می‌گوید که کلمبا احتمالاً فقط ۳۰ کلیسا یا چندین مورد از اینها را در جزایر اسکاتلند و ساحل شمال غربی کشور ایجاد کرده است.

مهم نیست که دامنه فعالیت‌های کلمبا تا چه سطحی است. اما همین روشن است که در طی سالها آیونا تبدیل به مرکز مبلغانه‌ای شد که راهبان را به همه جا گسیل می‌کرد.

کلمبا همچنین نفوذ سیاسی خود به ویژه در رابطه با پادشاهان دالراید (Dalraida) را حفظ کرد. پس از مرگ شاه کونال (Conall) در سال ۵۷۴ میلادی، کلمبا آدیان (Adian) را به عنوان پادشاه دالرایدا منتصب کرد و سال بعد، کلمبا آدیان را در بازگشت به ایرلند برای کنوانسیون درومسیت (Drumceat) همراهی کرد. در این کنفرانس، کلمبا خواستار استقلال دالرایدا از اولستر و حفظ بارد و مشروعیت بخشیدن به آن به عنوان یک طبقه شد. در هر دو مورد، کلمبا به اندازه‌ای نفوذ کرد تا راه خود را پیش ببرد.

ما می‌توانیم ببینیم که تأثیر کلمبا فراتر از جنبه‌های معنوی به امور سیاسی گسترش یافت. از مجموع این اطلاعات، تصویری از مردی مؤمن به دست می‌آید که بر فراز آیونا با یک پا در ایرلند و پای دیگر در اسکاتلند ایستاده است.

تحقیق، ترجمه و تألیف: زوفا رایان

شما می‌توانید جهت آشنایی بیشتر با مشاهیر تاریخ کلیسا، از وب سایت رسمی کلیسای خداوند عیسی مسیح به نشانی www.persian-ljc.com دیدن فرمایید.

منابع:

Smith, R. B. (2001). Lessons from Columba: Reflections on the life and ministry of Saint Columba. *IIIM Magazine Online*, 3(17). Retrieved November 20, 2024, from

<https://www.thirdmill.org/files/english/html/ch/CH.h.Smith.Columba.html>

Encyclopaedia Britannica. (n.d.). *St. Columba. Encyclopaedia Britannica*. Retrieved November 20, 2024, from

<https://www.britannica.com/biography/Saint-Columba>

Heritage History. (n.d.). Columba of Iona (521–597). *Heritage History*. Retrieved November 20, 2024, from

<https://www.heritage-history.com/index.php?c=resources&s=char-dir&f=columba>